

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 3.

TH. M. FRIES.

Mars

1857.

INNEHÅLL: ORIG.-AFH.: KINDBERG: Öfversigt af de Skandinaviska arterna af släktet *Lepigonum*. — E. FRIES: Bidrag till några Svenska växters synonymik. NYA SKAND. VÄXTER: *Fumaria tenuiflora* Fr. — LITT.-ÖFVERS.: GRENIER et GODRON, Flore de France. Tome troisième. — PERSONAL-NOTISER: J. A. WAHLBERG †. — D. MÜLLER. STRÖDDA UNDERR.: Spridda växtgeogr. bidrag till Skand. Flora.

Original-Afhandlingar.

I. Öfversigt af de Skandinaviska arterna af släktet *Lepigonum*. Af N. C. KINDBERG.

I min förlidet år utgifna gradual-afhandling med titel »*Synoptisk framställning af Växtsläktet Lepigonum*» blefvo endast de arter fullständigt beskrifna, af hvilka jag varit i tillfälle att granska goda och fullständiga exemplar. Derföre förekomma åtskilliga arter under rubrik: »*Species minus cognitæ.*» Bland de sednare har det lyckats mig att upptäcka den Ny-Holländska *Lepigonum laxiflorum* Bartl. vid Carlstad. Så väl för att väcka uppmärksamheten på denna, i Skandinavien troligen förbisedda, art, som i ändamål att för denna tidskrifts läsare närmare motivera Författarens åsigter om öfriga arter, som förekomma inom vår Floras område, är denna uppsats i korthet sammanfattad.

Såsom karakter för afdelningarne inom släktet har frönas beskaffenhet visat sig såsom fullt konstant. Deras betydelse af genuskarakter för de med *Lepigonum* förvandta *Alsinae* är redan erkänd af Koch i Syn. Fl. Germ. et Helv. ed. 2. p. xxix — xxx. Hos detta slagte äro fröna antingen släta eller försedda med små tättsittande knölar, hvilka kunna observeras med en vanlig lupp; vid högre förstoring likna de knappålshufvuden, sittande på ett kort skaft.

Förf. har på dessa grunder indelat de Skandinaviska arterna i tvenne grupper.

I. *Frön knöliga, ovingade. (Semina tuberculata, exalata).*

A) Rot annuel.

1. *Lepigonum rubrum* (L.) Fries Fl. Halland. p. 76 et in append.

Stipler vanligen klufna. Blomställning försedd med blad, som slutligen nästan öfvergå till bracteer. Foderblad i kanten hinnaktiga. Fröhus föga utskjutande.

Växtens färg är vanligen blågrön (glaucescent). Denna art är af alla Författare uppgifven såsom ettårig, hvilket förhållande äfven af Prof. Ruprecht i Petersburg är bekräftadt genom odling.

B) Rot perenn.

2. *Lepigonum laxiflorum* Bartl. in Pl. Preiss. I. p. 243—244.

Stipler vanl. hela. Blomställning som hos föregående art. Foderblad med tunn försvinnande hinnkant, slutligen inböjda, så att fröhuset blottas.

Växtens färg är vanligen rent grön.

Denna art är lätt förväxlad med föregående, men är mycket mera grenig och diffus samt försedd med en tjock, perenn, något köttig rot. Stjulkens ledstycken äro vid basen uppsvällda (*internodia turgidiuscula*), då deremot hos de öfriga Skandinaviska arterna endast stjulkens leder äro uppsvällda till en knut (*articuli incrassati*).

Att detta verkligen är Bartlings art, anser jag otvifvelaktigt, emedan jag i Pariser-Museum sett Preissiska dermed öfverensstämmande exemplar (Hb. Preiss. *N.* 1943), ehuru ofullständiga, då rot saknas, samt i Prof. Fries' herbarium exemplar, odlade af frön från Petersburg i Upsala Botaniska Trädgård. Dessa voro äfven ofullständiga, då de väl voro insamlade med rot, men med outvecklade blommor. Dock synas de Preissiska och Friesiska exemplaren liksom komplettera hvarandra.

Den förekommer på lerbankarna utefter Kanalen vid Känikenäset helt nära Carlstad, hvarest den af mig blef funnen i Oktober 1856.

3. *Lepigonum radicans* (Gussone sub *Alsine* in Fl. Sic. p. 502) Kindb. Synops. p. 10.

Stipler vanl. hela. Blomställning nästan bladlös. Foderblad i kanten föga hinnaktiga. Fröhus något mera rundadt än hos de föregående.

Denna art är vanligen helt liten, 2 till 4 tum hög; för öfrigt utmärker den sig genom ej särdeles tjock, men hård och nästan trädartad rot, hela växtens ljusgröna färg samt genom blad längre än internodierna. De sistnämnda karaktererna äro dock hos vissa arter mycket variabla.

Den är funnen endast på Sicilien af Gussone samt på Gotland vid Klinte år 1855 af M. M. Floderus och W. Stenhammar. De Gotländska exemplaren lemnades till mitt bestämmande, då redan halfva upplagan af min afhandling var tryckt; artens beskrifning blef derföre kompletterad och förändrad för det återstående af upplagan.

Af denna art har jag visserligen icke sett några autentika exemplar, men Gussones beskrifning träffar alldeles in på de Gotländska.

II. *Frön släta, ofta försedda med en mer eller mindre bred vinge. (Semina laevia, saepius alata).*

A) Rot annuel.

4. *Lepigonum salinum* (Presl. in Fl. Cech. p. 93. Fries, Novit. Fl. Suec. mant. 3. p. 34.

Stjeln hoptryckt. Blomvippa vanligen utdragen i långa bladbarande klasar. Fröhus $1\frac{1}{2}$ gång längre än fodret. Frön nästan runda, hoptryckta, ofta vingade, med upphöjd kant.

Förekommer på hafsstränderna i hela Skandinavien.

B) Rot perenn.

5. *Lepigonum medium* (L. sec. Fr.) Fries anf. st. p. 33.

Stjeln trind. Blommor i bladig, icke utdragen vippa. Fröhus något längre än fodret. Frön tresidiga, rundadt-omvänt äggrunda, sällan vingade, med något upphöjd kant.

Denna art, som synes vara analog med *Lepig. rubrum*, är tillräckligt skild genom duration och frönas beskaffenhet. Dess utbredning är ännu ej nogsamt bekant. Förf. har tagit den på gatorna i Upsala. För öfrigt har jag granskat exemplar från Åmål, lemnade af Stud. R. F. Sundblad, från Got-

land af Floderus och Stenhammar och från Öland (vid Ottenby) i Lindbloms herb., som eges af Mag. S. Hardin. Såsom växtställen uppgifvas äfven Linköping och Vestervik. Den finnes äfven enligt Langes Flora i Danmark. Utomlands synes den vara temligen sällsynt och alldeles misskänd.

6. *Lepigonum marinum* (L. sec. Fr.) Wahlb. Fl. Gothoburg. p. 47.

Stjeln något hoptryckt. Blomställning bladlös. Fröhus mycket större än på de öfriga Skandinaviska, vanligen dubbelt längre än fodret. Frön hoptryckta eller platta, nästan runda, bredt vingade, med föga upphöjd kant.

Förekommer utester Skandinaviens kuster här och der; vid Östersjön är hufvudformen ej funnen.

* *L. fasciculare* Lönnroth observ. crit. plant. suec. illustr. p. 43.

Skiljer sig från föregående genom fröna, som antingen äro alldeles ovingade eller någongång omgifna af en smal vinge. Funnen vid Östersjön: på Gotland af Docent. Mag. C. Sæve (enligt Synops. Fl. Gothland.) och af Mag. K. J. Lönnroth; i Skåne nära Christianstad af Mag. S. Hardin samt vid Ringskär i Blekinge af afl. Adj. Lindblom. På Lönnroths exemplar äro foderbladen något smalare och vippan mera sammändragen än hos de öfriga, hvilka synas vara en öfvergång till hufvudformen.

Utom dessa torde äfven på hafsstränderna böra eftersökas Författarens nya art *Lepigonum neglectum* Synops. p. 6, som står närmast *Lepig. rubrum*, men skild genom kortare, bredt äggrunda stipler, nästan bladlös blomställning, större fröhus, som är ungefär $1\frac{1}{2}$ gång längre än fodret, samt mera rundade, stundom vingade frön.

Den förekommer i England vid Selsea i Sussex, i Frankrike vid Cherbourg och Montpelher samt uti Tyskland i Thüringen. Från sistnämnde ställe äro exemplar utdelade i Reichenbachs Flora German. exsicc. under namn af *Arenaria marina* Roth.

Af dessa arter synas Botanisterna före Linné hafva känt tvenne, nämligen *Lepig. rubrum* och *Lepig. marinum*. Den sednare benämnes af Morison »*Alsine spergula, semine foliaceo, nigro v. subrufo, circulo membranaceo albo cincto*» enligt ett exemplar af Vaillant i Pariser-Museum. De hän-

fördes af Linné till slägtet *Arenaria* och upptogos äfven af Persoon såsom en sektion deraf, benämnd *Spergularia* (Encheir. I. p. 504). Det var först Prof. Fries, som i tillägget till Flora Hallandica (1818) uppställde *Lepigonum* såsom eget genus med anförande af dess karakterer. Exemplet följdes af Prof. Wahlberg i Flora Gothoburgensis (1820), som upptager den af Presl i Flora Cechica (1819) beskrifna *Spergularia salina* under namn af *Lepig. medium* och frånskiljer *Lepig. marinum*, med hvilken den af Fries varit förenad (enl. Nov. Fl. Suec. M. 3 p. 35). I det nyss anförda arbetet af Prof. Fries framställas 4 noggrannt beskrifna arter, hvaribland *Lepig. medium*, hvilken anses såsom Linnés *Arenaria media*, beskrifven i Sp. pl. p. 606. Denna art, som synes vara mycket förvexlad, var redan af Dr. Hartman i Skand. Fl. 2 p. 120 framställd under namn af *Alsinella media*. I Fries' Summa Veg. Scand. äro samma 4 arter bibehållna.

Som jag funnit Prof. Wahlbergs beskrifningar gifva den bästa ledning till utarbetandet af en monografi öfver *Lepigona*, har jag äfven uti min Synopsis i det närmaste följt så väl hans åsikter vid bedömandet af karakterernas beständighet, som formen uti framställningen.

I afseende på arternas geografiska utbredning må anföras, att *Lepig. rubrum* är allmännast inuti landet, då deremot *Lepig. salinum* vanligen företräder dess plats på hafsstränderna. *Lepig. marinum* är mycket spridd, men vida sällsyntare. För utbredningen af *Lepig. medium* har jag blott spridda lokaler bekanta. I anledning häraf anhålles, att Herrar Botanister behagade meddela sina observationer om detta slägte, antingen i Botan. Notiser eller till Förf., som äfven med tacksamhet mottager obestämda former deraf.

I sammanhang härmed må nämnas, att Docenten Dr. J. Lange i Köpenhamn vänskapsfullt meddelat mig några intressanta *Lepigona*, hemförda 1852 från Spanien, neml.

1. Den af mig såsom ny uppställda arten *Lepigonum azoricum*, funnen af Lange i Galicien vid Coruña, hvilken äfven bibehåller sina gifna karakterer, utom att kronbladen äro ljusröda.

2. *Lepigonum salsugineum* (Bunge) F. M., funnen af Lange vid Aranjuez och af Guirao i Murcia.

3. *Lepig. marinum* (L.) Wahlb. från Cadiz: Lange.

4. En art, som står liksom midtemellan *Lepig. segetale* (L.) Koch och *Lepig. rubrum* och förenar de sektioner, till hvilka dessa uti min Synops. ansågos höra. Den påminner om *Lepig. segetale* genom de hårfina blomskäften och den bladlösa blomställningen, och har stundom äfven en svag rygg-nerv på foderbladen. Genom stjelen och de silfverhvita, glän-sande stiplerna liknar den mest *Lepig. rubrum*. Från båda är den skild genom aflångt fröhus, som är inneslutet inom fodret.

Den är funnen af Lange vid Lugo Galleora, troligen i Galicien. — Den torde för de hårfina blomskäften förtjena namnet *Lepig. capillaceum*.

2. Bidrag till några Svenska växters synonymik

af E. FRIES.

(Fortsättning.)

9. *Erythræa linearifolia* Lam. et DeCand. är enligt autentika exemplar, meddelade af Dufour, icke vår *E. littoralis*, utan *E. tenuifolia* Griesb., hvilken sjelf citerar *E. linearifolia* DC. såsom synonym till denna sin art eller *E. uliginosa* Waldst. & Kit. (äldre namn), fast han öfverför namnet till *E. littoralis*. Att Mertens och Koch antagit namnet *E. linearifolia* är lätt förklarligt deraf, att de förena dessa båda, nu mera allmänt skilda arter.

10. *Solanum miniatum* Bernh., odlad i härvarande trädgård af frön, meddelade af Mag. Cervin i Helsingborg, är en utmärkt art, genast igenkänd af sin starka moschus-lukt, hvilken äfven Mag. Cervin vid öfversändandet anmärkte. Besynnerligt är, att ingen författare anmärkt denna lukt hos *S. miniatum*, men väl hos andra, men svartfruktiga arter. Äfven *S. villosi* artskillnad är nu mera otvifvelaktig; den är utan egendomlig lukt.

11. Några författare anse namnet *Veronica didyma* Ten. vara äldre än *V. polita* Fr., hvilken beskrefs 1819, då den deremot i alla Tenores skrifter före 1828 på det omiskännerligaste sätt beskrifves under namn af *Veronica agrestis*. Också citerar han sjelf till *V. didyma* sin fordna *V. agrestis* och tydligt är, att han först efter Reichenbachs citerade Iconogr. lätt känna den verkliga *V. agrestis* och antagit dessa

arter. Tenore har emellertid utom dess en annan äldre, men af honom sjelf förut förgäten *V. didyma*, som upptages af Sprengel samt Römer & Schultes; den är dock ingalunda *V. polita*, som han samtidigt upptog under namnet *V. agrestis*, utan efter autentiska exemplar och frön af Tenore meddelade till botaniska trädgårdar, såsom Reichenbach redan anmärkt, en *forma calycida* af *V. opaca*; någon *forma calycida* förekommer aldrig af *V. polita*. Då Tenore ej sedermera skiljer denna, skulle man kunna antaga, att han ansett den kunna förenas med sin fordnå *V. agrestis*.

42. Lika origtigt föredrager man namnet *Veronica Buxbaumii* Ten. framför det äldre, redan 1808 af Poiret beagnade *V. persica*, under hvilken benämning den var allmänt spridd i botaniska trädgårdarne och af mig såsom student känd, innan Tenores namn ännu var publicerad. — Men det vore ändlöst att anmärka alla de fall, der prioritetsprincipen öfvergifves af sina mest absoluta anhängare t. ex. då *Myosotis hispida* Schld. föredrages framför *M. collina* Hoffm., *Carex Vahlü* Schkr. framför *C. alpina* Sw. o. s. v., eller der man skyggar tillbaka för konsekvensen t. ex. då *Carex Buxbaumii* Whlbg. nyttjas i st. f. *C. subulata* Schum. — Det mest flagranta exempel lemnar dock *Scirpus pungens* Vahl. År 1805 dog neml. Vahl under tryckningen af sin *Enumer. Plant.* Vol. II, hvilken utkom straxt efter hans död med trycknings-året 1806. För att nu erhålla prioritet åt namnet *Sc. Hoppei* Weih. uppgifves allmänt, att den af Vahl beskrefs först 1827 d. v. s. jemt 22 år efter hans död!

43. *Pedicularis versicolor* Rupr.! Fl. Sam. är vår Nordiska eller *P. Oederi* Vahl. och ej den ursprungliga, Syd-Europeiska *P. versicolor* Whlbg. Vanligen förenas likväl dessa under det nyare namnet. — Likaledes användes det yngre *Linaria striata* DC. framför det i alla hänseenden äldre, *verkligen specifika Linaria repens* (L.) Ait.! Engelska florister förkasta dock med allt skäl namnet *L. striata*.

44. *Rhinanthus alpinus* Baumg. är ej synonym till *Rh. angustifolius* Gmel., utan upptages af Bentham under *Rh. major* Ehrh., troligen riktigt, såsom varietet. Men Babington upplyser, att Benthams *Rh. major* egentligen är *Rh.*

villosus Pers. och hans *Rh. angustifolius* en smalbladig form af *Rh. major*.

15. *Globularia vulgaris* L. är en föränderlig växt, som redan Tabernæmontanus*) skilde i trenne arter: *Bellis coerulea* (*vulgaris*), hvilken är den Öländska eller *Gl. spinosa* Willk., *Bellis coerulea apula* och *B. coerulea monspeliensis*, hvilken är *Gl. vulgaris* Willk.; men redan C. Bauhinus i sin Pinax p. 242 anmärkte, att dessa endast äro varieteter, en åsigt, som delades af alla följande Botanister och fastställdes af Linné. Det berodde således helt och hållet på en förvexling, som Sjöstrand i sin förteckning på Ölands växter riktigt anmärkt, att Willkomm i den större eller vår vanliga Svenska form trodde sig återfinna *G. spinosa* L., hvilken är en utmärkt väl skild art och redan tydligen beskrifven af C. Bauhinus under namn af *Bellis coerulea spinosa*, men af Willkomm beskrefs såsom ny: *G. ilicifolia*. Bland sednare författare har De Candolle fil. i sin Prodrumus återställt den äkta *G. spinosa* och skiljer, liksom Gren. & Godr. m. fl., *G. vulgaris* och *spinosa* Willk. icke ens såsom varieteter. Från Gotland har jag sett exemplar fullkomligt motsvarande Willkomms *G. vulgaris*, men viktigast är, att den sistnämnda uppväxte i härvarande trädgård af frön, samlade vid Resmo, Willkomms växtställe för sin *G. spinosa*. Men följande år, då roten och hela växten blifvit starkare, öfvergick den till Willkomms *G. spinosa*.

16. *Plantago minor* Fr. har i härvarande Bot. Trädgård visat sig vara perein, så att den, sådd tidigt i bank, icke ens blommat första året, hvilket äfven Sjöstrand anmärkt vara förhållandet på Öland. *Plantago tenuifolia* W. K., som med densamma blifvit förvexlad, är deremot en *planta fugax*. Sådd på fritt land, blommar den redan i Juli och är i Augusti fullkomligt förvissnad med mogna frön.

17. Af *Cornus sanguinea* förekommer en utmärkt varietet, beskrifven under namn af *C. latifolia* i Röm. & Schult. Mant. Vol. IV. p. 250. Den odlas i härvarande trädgård, sannolikt af Svenskt ursprung. Såsom icke anmärkt i

*) Se Tabernæm. Kreuterb. edit. 1625. II. p. 43—44. Besynnerligt är, att man förbisett dessa ganska känneliga figurer, som Linné citerar; Linnés *Globul. vulgaris* α . är vår Svenska, hans γ . Willkomms *Gl. vulgaris*. Tabernæmontanus och alla äldre betrakta äfven vår som hufvud-arten.

Ledeboours Flora Rossica torde förtjena anmärkas, att icke blott denna, utan äfven den ej som Europeisk kända *Cornus sibirica* Lodd. växer i fuktiga lundar kring Archangel, äfvensom att *Cornus australis* C. A. Mey. otvifvelaktigt är synonym till *C. citrifolia* Whlnb.

48. Att vår vilda *Daucus vulgaris* (Clus.) tillhör en helt annan art än den odlade och egentliga *Daucus Carota* har man länge anat, emedan inga, ehuru långvariga, kulturförsök förmått närma dem till hvarandra. Jmfr. *Miller Lex.*, *Retz. Fl. Oecon.* m. fl. Nu mera anses det fullkomligt afgjort, att stamväxten till den odlade Moroten är att söka uti en eller tvenne af de bienna arterna från Medelhafs-regionerna, från hvilka Morotens kultur utgått. Vår inhemska art synes derföre böra återfå sitt äldsta namn.

49. *Archangelica officinalis* Hoffm. är en kollektiv benämning på flera skilda arter, hvaraf en underbar förvexling uppstått. Allt hvad man i Tyskland och medlersta Europa benämner *Archangelica officinalis* är vår *A. littoralis*, så att Decandolles så väl *A. officinalis*, med undantag af hvad som blifvit lånadt af Wahlenbergs Flora Lapponica, som *A. littoralis* tillhöra denna sednare. Möjligen finnes i Karpatherna o. s. v. en tredje art; åtminstone har den från Ural härstammande *A. decurrens* Led., som Hoffman äfven innefattade under sin *A. officinalis*, i härvarande trädgård visat sig väl skild. — Vår Svenska *Archangelica officinalis* åter är, såsom redan Tabernæmontanus anmärkte, då han såsom egen art skilde den från den Tyska under namn af *A. norvegica*, en i medlersta Europa okänd art, tillhörande den högre Norden, Island, Skandinavien och Ryssland, och förekommer knappast odlad i medlersta Europa, emedan fröna måste, liksom flera andra Nordiska fjällväxters, sås samma höst, de insamlas, om de skola gro. Deremot känna vi af Norska Konunga-sagan, att den i äldre tider i Norge odlades i stort såsom en läckerhet för bordet, och såsom sådan är den ännu högt värderad af Lapparne, då deremot *A. littoralis* är kärf och alldeles oätlig. Båda äro officinella, men med helt olika egenskaper, helt olika användande. Utseendet är ock så olika, att då Wahlenberg, för hvilken vår Nordiska »Quanne» var så väl bekant, kom till Tyskland, ville han i Tyskarnes *Archangelica* endast se

en odlad form af *Angelica silvestris*. (Se Fl. Carp.). — Hvilken skall nu anses för den verkliga *A. officinalis* af de trenne arter, som Hoffman m. fl. under detta namn förena? Icke kan det vara någon viss art, utan torde det vara bäst att med Ruprecht följa Tabernæmontanus och benämna vår *Archangelica norvegica*. — Lallement, som likväl upptager dem endast såsom underarter af Hoffmans *Arch. officinalis*, uppgifver skillnaderna mellan dessa arter sålunda:

- a. *Arch. discocarpa* (= *A. litoralis* Fr.): pinnulis non decurrentibus, disco carpellorum suborbicularium leviter convexo, albumine antice subplano.
- b. *Arch. sativa* (= *A. norvegica*): pinnulis non decurrentibus, disco carpellorum ovalium inflato-convexo, albumine antice subplano.
- c. *Arch. decurrens*: pinnulis decurrentibus, disco carpellorum ovalium inflato-convexo, albumine antice canaliculato.

20. Att *Conioselinum Fischeri* rätteligen bör benämnas *C. Gmelini* är redan i Herb. Norm. VIII anmärkt, ty arten icke blott upptäcktes, beskrefs och afbildades först af Gmelin, utan den var äfven länge allmänt bekant under namnet *Selinum Gmelini*, innan namnet *C. Fischeri* föreslogs. Vi lägga härvid största vikt på namnets historiska sanning, men i en tid, då man lägger så mycken vikt på prioriteten, hafve vi ansett nödigt anmärka, att ett *art-namn* icke kan förlora sin prioritets-rätt derigenom, att arten upptages under annat *slägt-namn*. Detta är ock af det ojemförligt större flertalet bland Botanisterna erkänt, ty till hvilka orimligheter ett motsatt förfarande leder, kunde vi anföra en mängd exempel. Vi anföra blott ett: Vid Nismes (lat. *Nemausum*) i Frankrike upptäcktes redan på Linnés tid en *Crepis nemausensis* Gouan, hvilken successivt blifvit benämnd *Andryala*, *Pterotheca nemausensis*. Bieberstein fann sedermera i Orienten en ny art (*Pterotheca bifida*), hvilken han misstog för *Crepis nemausensis* och af hvilken han bildade ett nytt slägte, *Lagoseris*, med bibehållandet af det gamla species-namnet. Då nu misstaget blifvit upplyst, icke kan då namnet *nemausensis* få bibehållas för den art, som icke växer vid Nismes, ej heller i hela vestra Europa.

(Forts.)

Nya Skandinaviska Växter.

Af släktet *Fumaria*, hvilket, såsom bekant är, utgör ett af de på sednare tider med största förkärlek studerade och hvars arter till följe häraf blifvit högt betydligt förökade, har redan för nära 30 år sedan i Sverige blifvit anmärkt en form, *Fumaria officinalis* var. *tenuiflora* Fr. Nov. Fl. Su., hvilken sedermera blifvit uppställd så-om egen art. Som emellertid den ofta blifvit förblandad med spädare former af *F. officinalis* och för öfrigt är föga bekant af Skandinaviens botanister, äfvensom dess geografiska utbredning inom fäderneslandet är alldeles okänd, så hafva vi ansett det lämpligt, att uppmana till en noggrann eftersökning af densamma, och vilja derföre här meddela en beskrifning öfver densamma, hemtad ur Docenten O. Hammars förtjenstfulla monografi *) öfver detta slägte.

Fumaria tenuiflora Fr.

Frukten nästan klotrund, trubbig med en kort udd; foderbladen äggrundt-lancettlika, tillspetsade, småtandade, mer än 3 gånger kortare än blomkronan och smalare än dess pip; skärmladen dubbelt kortare än blomskaften vid fruktmognaden; bladflikarne lancettlika, platta.

Syn. *Fumaria officinalis* γ *tenuiflora* Fr. Nov. Fl. Su. 1828 p. 221.

F. tenuiflora Fr. Herb. 1826; Garcke Fl. Hal. 2. p. 187 och i Zeitschr. f. d. Naturw. 1856 p. 503; Hammar Monogr. gen. *Fum.* p. 13.

F. Wirtgeni Koch Syn. ed. 2. p. 1018 (p.p.); Hamm. Mon. öfv. slägt. *Fum.* p. 6.

Fig. Hammar Mon. öf. sl. *Fum.* t. II. A.; Monog. gen. *Fum.* t. I.

Förekommer på odlade ställen; i Sverige är den ännu blott funnen i Skåne af Prof. Fries (exempl. i hans sällskap samlade af Lessing förvaras i Berlins botaniska Museum). Utom Sverige är den funnen på flera ställen i Tyskland t. ex. vid Coblenz, Leipzig o. s. v.

Roten ettårig, späd. Stjelken upprätt l. nedliggande, kantig, grenig, spenslig. Bladskaften trekantiga; bladen dubbelt parbladigt-delade med långa, lancettlika l. jembredt-

*) En framställning af detta arbete, af hvilket en ny bearbetning är under tryckning i Kgl. Vetensk. Societets i Upsala *Acta*, skall i ett kommande *Nr* meddelas.

lancettlika, spetsiga, platta flikar; småbladskäften ofta klänge-
likt vridna. Klasen långt skaftad, mångblommig, utvecklade
slak; blomskäften vid fruktmognaden upprätt-utstående, tem-
långa, mycket smala. Skärmladen hvitgröna, lancettlika,
tillspetsade, dubbelt kortare än blomskäften vid fruktens
mognad. Blommorna små (mindre än *F. officinalis*), myc-
ket smala, blekt rosenröda, i spetsen mörkare; kronbladen
i spetsen fast sammanhängande. Foderbladen hvitaktiga,
äggrundt-lancettlika, tillspetsade, småtandade, mera än tre
gångar kortare än kronan (kortare än sporen) och smalare
än dess pip (föga bredare än blomskäften). Det öfre kron-
bladet jemte dess utdragna sporre blekt rosenrött, i spetsen
ofvanpå försedt med en grön knöl, hvilken omgifves af tem-
ligen breda, utstående-tillbakaböjda, purpurröda kanter, som
nå till yttersta spetsen. Det nedre kronbladet nästan jemn-
breddt, något rännformigt, i spetsen på undre sidan bildande
en grön knöl, hvars kanter äro rosenröda, utstående och nå-
ende till yttersta spetsen. De inre kronbladen hvitaktiga, i
spetsen mörkt purpurröda och försedda med 3 längsgående
veck, nästan raka. Frukten nästan klotformig, trubbig med
en i sjelfva spetsen befintlig kort udd, obetydligt hoptryckt,
knöligt-småskrynklig, i spetsen försedd med tvenne små
gropar.

Från *F. officinalis*, med hvilken den eger största lik-
heten, skiljer den sig genom sin spensliga växt, sina yt-
terst små, bleka blommor, sina kortare skärmlad samt fruk-
tens olika form. För jemnförelses skull meddela vi diagno-
ser på de andra i Sverige funna arterna af *F. officinalis*
grupp:

F. officinalis L.: frukten nästan omvänt-hjärtlik med större bredd
än längd; foderbladen äggrunda, tillspetsade, tandade, tre gångar kor-
tare än blomkronan och smalare än dess pip, skärmladen kortare än
blomskäften vid fruktmognaden; bladflikarna lancettlika.

F. Vaillantii Lois.: frukten nästan rund, trubbig; foderbladen myc-
ket små, äggrunda, spetsiga, tandade, mer än 6 gångar kortare än
blomkronan och mycket smalare än dess pip; skärmladen af lika längd
med blomskäften vid fruktmognaden; bladflikarna platta, lancettlika.

F. micrantha Lag.: frukten nästan rund, trubbig; foderbladen
rundadt-äggrunda, tillspetsade, tandade, af ungefär halfva blomkronans
längd och bredare än dess pip; skärmladen nästan längre än blom-
skäften vid fruktmognaden; bladflikarna jemnbreda, rännformiga.

Litteratur-öfversigt.

Flore de France ou description des plantes qui croissent naturellement en France et en Corse, par M. GRENIER et M. GODRON. Tome Troisième. Paris 1855, 1856.

(Forts.)

Vid en anmälan af ett arbete af denna art borde i främsta rummet framställas Franska florans egendomliga skaplynne, sådant det i närvarande arbete framstår, så mycket mer som Franska floran, näst det insulära Englands och de peninsulära Hispaniens och Skandinaviens, är bland de Europeiska större florumrådena den mest naturligt begränsade, åt tvenne sidor af haf, i södern af Pyreneerna och Sjöalperna. Endast i nordost är gränsen sväfvande, så att ofta samma växtställe i Jura och Elsas (ehuru under olika benämning) upptages både i Tyska och Franska florna. Frankrike erbjöd under den Napoleontiska tiden det mest slående bevis på olämpligheten af politiska gränser för en flora, hvilka utvidgades hvarje år, så att sista Supplementbandet till Decandolles Flore Francaise äfven upptog hela Piemonts, Belgiens, Hollands o. s. v. florer. Författarne hafva återgått till Frankrikes naturliga gränser — och räkna icke ens Corsica (som egentligen tillhör Italiens) till den egentliga Franska floran (se titeln). Deremot sakna vi de under Engelsk spira lydande Normandiska öarne, men detta inverkar icke på framställningen, då deras vegetation fullkomligt öfverensstämmer med den närliggande Franska kustens. Vi erinra oss ej mer än en enda, för dem egendomlig, art, neml. *Centaurea Isnardi* L., hvilken Decandolle förmodar nedstamma från *C. aspera*. Franska floran blir så begränsad sannolikt den rikaste, liksom Englands den fattigaste, af alla de större naturliga florgebiet, hvaruti Europa fördelas, så väl genom de tvenne olika haf, som skölja dess stränder, som genom Auvergues och Dauphinès egendomliga geognostiska bildning. Fördelas Europas lågland i trenne större geografiska bälten, som bäst torde utstaka gränserna för södra, mellersta och norra Europas vegetation, nemligen *Kornets*, *Vinrankans* och *Olivens*, tillhör Frankrike väl hufvudsakligen den medlersta, men under den förstnämnda falla nordvestra, under den sednare Medelhafs-provinserna. Frankrike erbjuder därför en fullkomlig jemnigt emellan den syd- och nord-europeiska vegetationen, vida mer än Tyskland. Många i Skandinavien inhemska växter, som saknas i Tyskland förekomma i Frankrike, så väl längs vesterhafvet t. ex. *Silene maritima*, *Conopodium denudatum*, som på Pyrene-

erna t. ex. *Salix glauca*, *Phyllodoce coerulea* m. fl.; de sednare sannolikt äfven för hafsklimatets skull. Räkna man likväl Schweitz till Tyska floran blir Tyskland centern för Europas fjällvegetation, som der fullständigast representeras. Anmärkningsvärdt är, att af flera slägten, t. ex. *Primula*, *Hieracium* etc. vissa på medlersta Europas alpedja allmänt spridda typer saknas på Pyreneerna, ehuru der uppträda andra, egendomliga, men med de förra analoga. Ehuru rikt och lockande fältet än är, böra vi här icke för närvarande närmare ingå deruppå, då vi i detta hänseende torde ega att vänta en utförlig framställning af författarne sjelfva.

Arbetets framställning afviker betydligt i form från den hos oss antagna. Efter namnet följer en väl vald synonymi, så ställd, att artbegreppets successiva utveckling klart framstår. Derefter följer en utförlig beskrifning, men inga diagnoser, men man kan anse som diagnos hvad i beskrifningen är tryckt med cursiv stil. Vi anse ock detta numera, sedan diagnostiken måst öfvergifva den Linneanska enkelheten, lämpligast i större arbeten, men för handböcker anse vi diagnosen ega ett bestämdt företräde. Slutligen följer artens geografiska utbredning, utan öfverlastande af enskilda lokaliteter och vid kritiska arter upplysande anmärkningar ur den äldre litteraturen, utan hvilket hela namnkritiken plöjer i lös sand. Det är en oförlätlig ytlighet, att tro sig kunna afbryta allt samband med det förflytna, utan hvilket det nyare ej kan förstås. Att äfven Linné sjelf ville så uppfattas, bevisas bäst deraf, att då han fann sig hafva misskänt en äldre växt, bibehöll han icke sitt namn för den, han så benämnt, utan öfverförde det till den det rätteligen tillkom. — Anordningen är med smärre jemkningar i det hela efter Decandolle. *Ruppia* hänföres dock ej till *Potamogetonæ* utan till *Zosteraceæ*; månne den ej snarare kan anses förena dessa familjer, liksom *Hypocoum* *Papaveraceæ* och *Fumariaceæ*? Gräsen fördelas liksom i Babingtons nyaste Engelska flora i *Euryanthæ* och *Clisanthæ*, men *Gramina spicata* bilda här en egen underafdelning, hvilket visst icke är naturligt. I antagande af nya slägten äro författarne synnerligen i denna del (utom Gräsen*) icke frikostiga. Så t. ex. återförenas *Albersia*** (orätt kallad *Euxolus* i DC.

*) Gräsens äldre och kollektiva slägten kunna hvarken utan oreda eller naturvidrighet bibehållas, såsom hos Steudel skett. Något mera naturvidrigt, hvilket redan Wahlberg anmärkt, än att förena *Vahlodea* med *Aira* kan svårligen framställas och är det så mycket flagrantare, som de afvika i de mest väsentliga karakterer, så att de icke ens kunna föras till samma naturliga afdelning.

**) Vi böra härvid fästa uppmärksamheten på vår Svenska *Ama-*

Pr.) med *Amarantus* och bland *Chenopodiaceæ* lemnas å sido de talrika släkten, som bildats endast efter frönas horisontala eller vertikala ställning. Detta sednare synes också så mycket viktigare, som dessa släktbestämningar icke understödjäs hvarken af yttre utseende eller andra karakterer. Hos många arter förekomma på samma stånd båda riktningarne hos fröet, t. ex. hos *Chenop. rubrum* och *glaucum*, så att det blott är för flertalet af de vertikala fröna den förra blifvit förd till *Blitum*, men *Ch. glaucum* för flertalet af de horisontala till *Chenopodium*. Släktena *Chenopodium*, *Blitum*, *Kochia* (vår Svenska *K. hirsuta* är efter Moquin en *Echinopsilon*), *Suaeda* (till hvilken *Schoberia* återföres) m. fl. bibehållas derfore efter den äldre, vidsträcktare begränsningen. (Slut n. g.)

Personal-Notiser.

Af allmänna tidningarne har Svenska Allmänheten erhållit underrättelse om den smärtsamma förlust, fäderneslandet och naturvetenskaperna lidit genom vår utmärkte och för sitt mod och sin ihärdighet beundrade resande, Ingeniören *Johan August Wahlbergs* död. Ehuru denna förlust onekligen i främsta rummet drabbar Zoologien, hvilken vetenskap han företrädesvis älskade och som af honom blifvit riktad med högst dyrbara upptäckter, är dock hans förtidiga bortgång äfven att beklaga för Botaniken. Under sin förra 7-åriga, på faror och mödor rika resa i det inre Afrika insamlade han nemligen en rik skörd af der växande Svampar, hvilka finnas beskrifna i Kgl. Vetenskaps-Akademiens Handlingar för år 1848 och hvilka lemna ett viktigt bidrag till kunskapen om denna familjs föga kända arter uti detta, hvad de öfriga växtrikets klasser beträffar, jämförelsevis mera undersökta land. Den plats bland Kgl. Vetenskaps-Akademiens ledamöter, till hvilken han efter Professor *Wikström* sistlidne höst — således efter sin död — utvaldes, är härigenom åter ledig; men svårt torde det blifva att på ett lika värdigt sätt fylla densamma.

rantus Blitum, hvilken alldeles icke, såsom man hos oss antager, — ehuru vi långt före detta upplyst förhållandet och detta af Godron och Grenier är erkändt (se Godr. Fl. Monsp.), — är identisk med Moquins i Dec. Prodr., utan den är hans *Euxolus viridis*, den enda i N. Europa inhemska *Amarantacæ*. Moquins *A. Blitum* förekommer endast i Medelhafstrakten, »Oliv-regionen.» Här i Upsala trädgård mogna icke dess frön på fritt land.

Ingeniör Wahlberg var född i Götheborg d. 9 Okt. 1810 och blef, såsom bekant är, dödad af en elefant i trakten af sjön 'Ngami i Södra Afrika den 6 Mars sistlidet år.

Upsala Läns Hushållnings-Sällskap har tilldelat Direktören *Daniel Müller* sin stora guldmedalj såväl för hans förtjenster om hortikulturen inom Sverige i allmänhet, som särskildt för hans nit vid anläggandet och ordnandet af en Upsala Län tillhörig större trädskola.

Strödda Underrättelser.

Spridda växtgeografiska bidrag till Skandinaviens Flora.

Utom några af de Herrar, hvilka redan till föregående N:r i detta hänseende lemnat bidrag, hafva Studeranderna *C. J. Törnqvist* och *O. Holm* i detta N:r meddelat några af dem gjorda fynd; deras namn äro, såsom vanligt, utmärkta med initialerna vid de af dem anmärkta växterna.

Mulgedium alpinum (L.) Less. Ångerm. Nätra S:n, ett stycke från Näske fäbodas; Nordanås i Sidensjö. *C. J. T.*; Våge i Själevad. *O. H.*

Campanula patula L. Ångerm. Nätra S:n. *C. J. T.*; Själevad. *O. H.*

Nuphar pumilum DC. Ångerm. Själevad i Lomsjön. *O. H.*

Pulsatilla vernalis (L.) Mill. Blek. Listerby. *J. A.*

— *pratensis* (L.) Mill. Blek. Wedeby. *J. A.*

Arabis petraea Lam. Ångerm. Nätra på ett skär nära Grisslands fiskläge. *C. J. T.*

Viola canina L. var. *montana* (L.) Blek. Törnskären. *J. A.*

Silene maritima With. Ångerm. Nordmaling. *O. H.*

Melilotus macrorhiza Pers. Blek. Carlskrona, Krono-varfvet. *J. A.*

Trifolium procumbens L. Gefle, Tolfors; ny för traktens flora. *J. A. W.*

— *spadiceum* L. Ångerm. Själevad vid Westansjö. *O. H.*

Chimaphila umbellata (L.) Nutt. S. Helsingl. Hemstanäs. *J. A. W.*

Monotropa Hypopithys L. S. Helsingl. Kölberget; liksom föreg. ny för provinsens flora. *J. A. W.*

Chara condensata Wallm. Blek. Tjurkö jemte *Nitella Stenhammariana* Wallm. *J. A.*